

www.mevzuattakip.com.tr

Belediyelerde Personel Alımlarında, Personel Gider Oranının Hesaplanması

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

Belediyelerde Personel Alımlarında, Personel Gider Oranının Hesaplanması

Halil MEMİŞ

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

Belediyelerimizde, personel istihdamı konusunda yaşanan sıkıntılardan başlıcası, personel alımı sırasında 5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesinde düzenlenen oranların aşılıp aşılmadığının hesaplanmasında yaşanan tereddütlerdir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesinin 8. fıkrasında şu düzenleme yer almaktadır:

“Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. ...”

Anılan düzenlemede; belediyelerin personel giderlerine bir sınırlama getirilmiş, getirilen sınırlamada da belediyeler nüfuslarına göre bir oran konmuştur.

Buna göre; belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır.

Bu düzenlemede yer alan bazı kavramların ifade ettikleri üzerinde detaylı durmak gerekmektedir. Bunlar;

1- Belediyenin yıllık toplam personel giderleri

2- Gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri

Bu kavramların açıklığa kavuşturulmasından sonra, personel alımında oranın aşım aşmadığının hesabının nasıl yapılacağı üzerinde durulması gerekecektir.

Öncelikle ifade etmek gerekmektedir ki, maddede belirtilen hususların kesinlikle Bütçe veya Kesin hesaba ilgisi bulunmamaktadır.

“Belediyenin yıllık toplam personel giderleri” ifadesinden anlaşılması gereken, içinde bulunulan yılın gerçekleşen personel giderleridir. Bütçede personel giderleri ödenekleri, Ekonomik Sınıflandırmanın 01-Personel Giderleri altında yer alan ödeneklerden kullanılır ve yıl içerisinde yapılan personel giderleri de 830- Bütçe Giderleri Hesabının 01- Personel Giderleri altında takip edilir.

Personel giderlerine aşağıdaki kalemler dahildir.

I	II	III	IV	EKONOMİK SINIFLANDIRMA
01				PERSONEL GİDERLERİ
	1			MEMURLAR
		1		Temel Maaşlar
			0 1	Temel Maaşlar
		2		Zamlar ve Tazminatlar
			0 1	Zamlar ve Tazminatlar

		3		Ödenekler
		0	1	Ödenekler
		4		Sosyal Haklar
		0	1	Sosyal Haklar
		5		Ek Çalışma Karşılıkları
		0	1	Ek Çalışma Karşılıkları
		6		Ödül ve İkramiyeler
		0	1	Ödül ve İkramiyeler
		9		Diğer Personel Giderleri
		0	1	Diğer Personel Giderleri
		2		SÖZLEŞMELİ PERSONEL
		1		Ücretler
		0	1	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Ücretleri
		0	2	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Ücretleri
		0	3	Akademik Sözleşmeli Personelin Ücretleri
		0	4	Yabancı Uyruklu Sözleşmeli Personelin Ücretleri
		0	5	Sözleşmeli Sanatçıların Ücretleri

		9 0	Diğer Sözleşmeli Personel Ücretleri
	2		Zamlar ve Tazminatlar
		0 1	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Zam ve Tazminatları
		0 2	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Zam ve Tazminatları
		0 3	Akademik Sözleşmeli Personelin Zam ve Tazminatları
		0 4	Yabancı Uyruklu Sözleşmeli Personelin Zam ve Tazminatları
		0 5	Sözleşmeli Sanatçıların Zam ve Tazminatları
		9 0	Diğer Sözleşmeli Personel Zam ve Tazminatları
	3		Ödenekler
		0 1	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Ödenekleri
		0 2	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Ödenekleri
		0 3	Akademik Sözleşmeli Personelin Ödenekleri
		0 4	Yabancı Uyruklu Sözleşmeli Personelin Ödenekleri
		0 5	Sözleşmeli Sanatçıların Ödenekleri
		9 0	Diğer Sözleşmeli Personel Ödenekleri
	4		Sosyal Haklar
		0 1	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Sosyal Hakları

			0 2	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Sosyal Hakları
			0 3	Akademik Sözleşmeli Personelin Sosyal Hakları
			0 4	Yabancı Uyruklu Sözleşmeli Personelin Sosyal Hakları
			0 5	Sözleşmeli Sanatçıların Sosyal Hakları
			9 0	Diğer Sözleşmeli Personelin Sosyal Hakları
	5			Ek Çalışma Karşılıkları
			0 1	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personelin Ek Çalışma Karşılıkları
			0 2	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personelin Ek Çalışma Karşılıkları
			0 3	Akademik Sözleşmeli Personelin Ek Çalışma Karşılıkları
			0 4	Yabancı Uyruklu Sözleşmeli Personelin Ek Çalışma Karşılıkları
			0 5	Sözleşmeli Sanatçıların Ek Çalışma Karşılıkları
			9 0	Diğer Sözleşmeli Personelin Ek Çalışma Karşılıkları
	6			Ödül ve İkrariyeler
			0 1	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personelin Ödül ve İkrariyeleri
			0 2	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personelin Ödül ve İkrariyeleri
			0 3	Akademik Sözleşmeli Personelin Ödül ve İkrariyeleri
			0 4	Yabancı Uyruklu Sözleşmeli Personelin Ödül ve İkrariyeleri

			0 5	Sözleşmeli Sanatçıların Ödül ve İkramiyeleri
			9 0	Diğer Sözleşmeli Personel Ödül ve İkramiyelerin
		9		Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri
			0 1	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri
			0 2	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri
			0 3	Akademik Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri
			0 4	Yabancı Uyruklu Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri
			0 5	Sözleşmeli Sanatçıların Diğer Giderleri
			9 0	Diğer Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri
		3		İŞÇİLER
			1	İşçilerin Ücretleri
			0 1	Sürekli İşçilerin Ücretleri
			0 2	Geçici İşçilerin Ücretleri
			2	İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatları
			0 1	Sürekli İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatı
			0 2	Geçici İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatı
			3	İşçilerin Sosyal Hakları

		0	1	Sürekli İşçilerin Sosyal Hakları
		0	2	Geçici İşçilerin Sosyal Hakları
	4			İşçilerin Fazla Mesailerini
		0	1	Sürekli İşçilerin Fazla Mesailerini
		0	2	Geçici İşçilerin Fazla Mesailerini
	5			İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri
		0	1	Sürekli İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri
		0	2	Geçici İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri
	9			İşçilerin Diğer Ödemeleri
		0	1	Sürekli İşçilerin Diğer Ödemeleri
		0	2	Geçici İşçilerin Diğer Ödemeleri
	4			GEÇİCİ PERSONEL
	1			Ücretler
		0	1	Vizesiz Geçici İşçilerin Ücretleri
		0	2	Aday Çırak, Çırak ve Stajyer Öğrencilerin Ücretleri
		0	3	Usta Öğreticilere Yapılacak Ödemeler
		0	4	Kısmi Zamanlı Çalışanların Ücretleri

5				DiğER PERSONEL
	1			Ücret ve Diğer Ödemeler
		0	4	ÖĐrenci Harçlıkları
		0	5	Yurtdışı Öğrenimde Ödenen Aylıklar
		5	1	Belediye Başkanına Yapılan Ödemeler
		5	2	Belediye Meclis Üyelerine Yapılan Ödemeler
		5	3	İl Genel Meclisi Üyelerine Yapılan Ödemeler
		5	4	Birlik Başkanlarına Yapılan Ödemeler
		5	5	Birlik Meclis Üyelerine Yapılan Ödemeler
		9	0	Diğer Personele Yapılan Diğer Ödemeler

“Gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri” ifadesinden anlaşılması gereken husus, muhasebe tekniği açısından, biten yılın son günü itibariyle belediyelerin gerçekleşen gelirleri toplamıdır. Örnek: 2012 yılı uygulamasında dikkate alınacak olan “Gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri” miktarı, 31.12.2011 tarihi itibariyle belediyenin kayıtlarında yer alan gelirlerin toplamı olarak dikkate alınacaktır. Diğer bir ifade ile yıl sonunda 800-Bütçe Gelirleri Hesabının alacak bakiyesi o yıl için gerçekleşen bütçe gelirlerini gösterir.

Personel alımı yılı içerisinde yapıldığından, maddede belirtilen oranların alımın yapıldığı yılda aşılmamış olması gerekmektedir. Henüz yıl bitmemiş olduğundan, bunun hesabının nasıl yapılacağı önemlidir.

Alım yapılmadan önce, maddede belirtilen oranların aşılp aşılmadığının hesaplanabilmesi için izlenmesi gereken yöntem şu şekilde olacaktır:

Örnek: Alımın 20 Mart 2012 tarihi itibariyle yapıldığını varsayalım.

1- Öncelikle, 31.12.2011 tarihi itibariyle gerçekleşen gelir miktarının tespiti yapılacaktır. (800-Bütçe Gelirleri Hesabının alacak bakiyesi)

2- Bu miktara 2012 yılı için belirlenen Yeniden Değerleme Oranı uygulanacaktır.

3- Yeniden Değerleme Oranının Uygulanması ile bulunan rakam, 2011 yılı gelirlerine eklenecektir.

4- Bu şekilde bulunan rakamın % 30 veya % 40 alınacaktır. Bu şekilde bulunan rakam, Belediyenin 2012 yılında yapacağı azami Personel Gideri toplamı olacaktır.

Bu rakamları bulduktan sonra, 20 Mart 2012 tarihinde yapacağımız alımda, 2012 yılında bu oranları aşip aşmayacağımız nasıl belirlenecektir?

Maddedeki "Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır." hükmünden anlaşılan, yukarıda yapılan hesaba göre bulunan % 30 veya % 40'lık rakamının 2012 yılında aşılmamasıdır. Peki yıl henüz bitmeden, örneğimizde olduğu gibi 20 Mart 2012 tarihinde yapılacak bir alımda, 2012 yılının personel giderlerini nasıl dikkate alabiliriz? Bunun için yapılması gereken şudur:

Öncelikle alımın yapılacağı (bunu alan kişinin göreve başlayacağı tarih olarak algılamak lazımdır), 20 Mart 2012 tarihine kadar belediyenin 2012 yılında yaptığı personel giderlerinin toplamını almamız gerekecektir.

Bunun sonrasında, alımı yapılacak personeli dikkate almadan 20 Mart 2012 tarihi itibariyle belediyenin mevcut personeline (memur, işçi, sözleşmeli personel, belediye başkanı, diğer personel) mevcut verilerle (memur maaş katsayısı, gösterge, ek gösterge, tazminat oranları, toplu sözleşme veya bireysel iş sözleşmeleri ile işçilere verilen haklar vb) 2012 yılı sonuna kadar ne kadar gider yapılabileceği hesaplanacaktır. (Yıl içerisinde yapılan personel giderleri de 830- Bütçe Giderleri Hesabının 01- Personel Giderleri altında yer alır.)

Bu şekilde yapılan hesaplama sonucu bulunan rakamlar, yukarıda hesaplanan % 30 veya % 40 hesaplaması sonucu bulunan rakamlarla karşılaştırılacaktır.

Bu karşılaştırma sonucu 2012 yılı için hesaplanan personel giderleri toplamı, belirlenen oranlarla bulunan rakamlara eşit veya bu rakamları geçiyor ise bu durumda, belediye 5393 sayılı Belediye Kanununun geçici 1. maddesi gereğince İçişleri Bakanlığından izin almadan personel alımı yapamayacaktır.

Eğer bulunan personel giderleri toplamı, belirlenen oranlarla bulunan rakamların altında ise bu durumda aradaki farkı aşmayacak şekilde (alımın yapıldığı tarihteki verilerle yapılacak hesaba göre) alım yapılabilir.

Peki bu hesaplamalara rağmen, hesaplamaların ve personel alımının yapıldığı tarihten sonra, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi durumunda, yıl sonu itibarıyla Kanununun 49. maddesinde belirtilen oranlar aşılabilecektir. Böyle bir durumda, herhangi bir sorumluluk söz konusu olmayacaktır.

Burada neden Bütçe Ödeneklerini dikkate almadığımız sorgulanabilir. Nihayetinde, bütçeye konan ödeneklerde, personel durumu dikkate alınarak konmaktadır denebilir. Ancak, Bütçe rakamları tahmini rakamlardır. Bütçelerin meclislerde görüşüldüğü, karara bağlandığı ve kesinleştiği tarihlerde henüz uygulanacakları yılların, personel ödemelerine esas rakam ve oranları belli olmadığından, bütçedeki ödenekleri baz almak yanıltıcı olabilir. Bu nedenle, alım yapılacağı tarihlerdeki verilerle hesaplamaların yeniden yapılması bizleri daha net ve doğru sonuçlara götürecektir.

Yukarıdan beri açıklananları şu şekilde formüle edebiliriz.

(A) : Alımın yapıldığı yıldan önceki yılın (31.12..... tarihi itibarıyla) gerçekleşen gelir miktarının toplamı.

(B) : Alımın yapılacağı yıl için belirlenen Yeniden Değerleme Katsayısı

(C) : Yeniden Değerleme Katsayısı ile bulunan rakam

(D) : Nüfusa Göre Uygulanacak Personel Gider Oranı (% 30 veya % 40)

(E) : Yeniden değerlendirme katsayısı ile hesaplanarak Güncellenen Önceki Yıl Gelir Toplamı

(F) : Alımın yapılacağı yıl dikkate alınacak Yıllık Personel Gider Üst Sınırı

(G) : Personel alımının yapıldığı tarih itibarıyla yapılan Personel Giderleri Toplamı

(H) : Personel alımının yapıldığı tarih itibarıyla geçerli olan verilere göre yıl sonuna kadar hesaplanan Personel Giderleri Toplamı

(I) : Alımın yapılacağı yıl (cari yıl) personel giderleri toplamı (G + H)

(J) : Nihai personel gideri durumu. "F - I" farkı.

$$(A) \times (B) = (C)$$

$$(C) + (A) = (E)$$

$$(E) \times (D) = (F)$$

$$(G) + (H) = (I)$$

$$(J)^* = (F) - (I)$$

(*) Çıkan sonuç (+) ise Belediyeler 5393 sayılı Kanunun geçici 1. maddesine göre izin almadan, yıl içerisinde yapılan yeni personel alımından dolayı yapılacak personel gideri çıkan bu rakamı aşmayacak şekilde personel alımı yapılabilir.

Çıkan sonuç (0) veya (-) ise Belediyeler 5393 sayılı Kanunun geçici 1. maddesine göre izin almadan, yıl içerisinde yeni personel alımı yapılamayacaktır.

5393 sayılı Belediye Kanununun Geçici Madde 1- Bu Kanunun yayımı tarihinde personel giderlerine ilişkin olarak 49 uncu maddede belirtilen oranları aşmış olan belediyelerde bu oranların altına inilinceye kadar, boş kadro ve pozisyon bulunması ve bütçe imkânlarının yeterli olması kaydıyla 1.1.2005 tarihinde mevcut memur ve sözleşmeli personel sayısının yüzde onunu geçmemek üzere İçişleri Bakanlığınca zorunlu hâllere münhasır olacak şekilde verilecek izin dışında ilâve personel istihdam edilemez. Geçici iş pozisyonları için önceki yıldan fazla olacak şekilde vize yapılamaz.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA